

ISB-13/2011.
(ISB-42/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Ifjúsági, szociális, családügyi és lakhatási bizottságának**
2011. szeptember 26-án, hétfőn, 10 óra 35 perckor
a Képviselői Irodaház I. emelet II. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Az uzsorával összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/4128. szám) (Általános vita)</i>	5
<i>Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (KIM) szóbeli kiegészítése</i>	5
<i>Kérdések, vélemények</i>	6
<i>Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (KIM) válasza</i>	13
<i>Határozathozatal</i>	15
<i>Egyebek</i>	15

Napirendi javaslat

1. Az uzsorával összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat
(T/4128. szám)
(Általános vita)
2. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Sneider Tamás** (Jobbik), a bizottság elnöke

Ágh Péter (Fidesz), a bizottság alelnöke
Talabér Márta (Fidesz), a bizottság alelnöke
Csizi Péter (Fidesz)
Hirt Ferenc (Fidesz)
Kapus Krisztián (Fidesz)
Lakatosné Sira Magdolna (Fidesz)
Rónaszékiné Keresztes Monika (Fidesz)
Tamás Barnabás (Fidesz)
Dr. Tapolczai Gergely (Fidesz)
Dr. Lanczendorfer Erzsébet (KDNP)
Dr. Stágel Bence (KDNP)
Boldvai László (MSZP)
Szűcs Erika (MSZP)
Dr. Varga László (MSZP)
Baráth Zsolt (Jobbik)
Vágó Sebestyén (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Talabér Márta (Fidesz) megérkezéséig Ágh Péternek (Fidesz)
Bábiné Szottfried Gabriella (Fidesz) Dr. Tapolczai Gergelynek (Fidesz)
Prof. Iván László (Fidesz) Kapus Krisztiánnak (Fidesz)
Székyné dr. Sztrémi Melinda (Fidesz) Lakatosné Sira Magdolnának (Fidesz)
Dr. Vas Imre (Fidesz) Csizi Péternek (Fidesz)
Bús Balázs (KDNP) Dr. Stágel Bencének (KDNP)
Dr. Szanyi Tibor (MSZP) Szűcs Erikának (MSZP)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 35 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

SNEIDER TAMÁS (Jobbik), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelt Képviselőtársaim! Elkezdjük a bizottsági ülést, kérem, foglaljanak helyet. Köszöntöm vendégeinket, köszöntöm képviselőtársaimat. Megállapítom, hogy a bizottságunk határozatképes. A helyettesítéseket majd a szavazás előtt ismertetném.

Kérdezem, hogy a napirendi javaslatához van-e valakinek hozzáfűznivalója, kiegészítenivalója. *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nincs, akkor kérem, szavazunk. Aki elfogadja a napirendi javaslatot, az kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Egyhangúlag a bizottság elfogadta a napirendi javaslatot.

Az uzsorával összefüggő egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat (T/4128. szám) (Általános vita)

Soron következik az uzsorával összefüggő egyes törvények módosításáról szóló T/4128. számú törvényjavaslat tárgyalása.

Az előterjesztő képviselőjében köszöntöm Gáva Krisztián helyettes államtitkár urat, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium részéről.

Tisztelt Államtitkár Úr! Át is adom önnek a szót!

Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (KIM) szóbeli kiegészítése

DR. GÁVA KRISZTIÁN helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Röviden a törvényjavaslatról. A kormány elkötelezett az uzsora-jelenséggel szembeni határozott fellépésben, ahogy miniszterelnök úr ezt kifejezte - ennek az egyik megjelenési formája az előttünk lévő törvényjavaslat. Természetesen ez csak egy része az uzsorával kapcsolatos kormányzati fellépés lehetőségeinek, de ez az, ami a jogalkotásban álláspontunk szerint egy jelentős lépést jelenthet az uzsora-tevékenység visszaszorítása tekintetében.

Két fő javaslatot tartalmaz az előttünk lévő törvényjavaslat. Az egyik. A büntető törvénykönyvet módosítja a korábban már meglevő, tehát a hatályos büntető törvénykönyvben is szereplő uzsora-tényállást oly módon - a gyakorlati követelményeknek megfelelően -, hogy az üzletszerűséget kiveszi az alapesetből és azt minősített esetté nyilvánítja. Sok esetben, még hogyha valószínű is volt, hogy az uzsorázók üzletszerűen végzik ezt a tevékenységüket, több esetben nem volt bizonyítható az üzletszerűség, és ilyenek miatt maradt el egy büntetőjogi szankciónak a megállapíthatósága.

Tehát a gyakorlati tapasztalatok indukálták ezt a módosítást, hogy már ne csak az üzletszerűség esetében lehessen megállapítani az uzsora-tényállást. Sokszor előfordul az, hogy valóban adott esetben nem üzletszerűen végzik, de mégis egy olyan jelentős kárt okoznak, és egy olyan jelentős nélkülözésbe taszítják, vagy még további nélkülözésbe taszítják az erre a kölcsönre rászorulókat, például egy ingatlan az átíratásával, amely esetében, ha nem volt megállapítható az üzletszerűség, akkor az szankció nélkül tudott maradni, még mondjuk a csalás tényállását sem sikerült valamilyen oknál fogva bizonyítani. Ebben most jelentős könnyebbséget jelent, hogy az üzletszerűség immár egy minősített körülmény lesz, a jelenlegihez képest tehát egy szigorítást is jelent a tekintetben, hogy aki üzletszerűen követi el, az már nem 3, hanem 5 évig terjedő szabadságvesztéssel is büntetendő.

A másik része még a Btk. módosításnak az, hogy sok esetben nem bizonyítható, nem deríthető fel pontosan a tényállás, hiszen aki rá van kényszerülve az uzsorára, ott a sértett személy fél az uzsorázótól, az uzsorázó pedig nyilván saját maga nem kívánja felfedni ezt a tevékenységét. Itt a lehetséges bűnelkövetői körön belül próbál egy éket verni a javaslat azzal,

hogy aki egyébként feltárja, hogy adott esetben maga is elkövetett valamilyen uzsora-bűncselekményt, de ezzel mondjuk a hatóságokat rávezeti arra, hogy milyen jelentősebb más személyeket, más elkövetőket érintő körben történt mondjuk egy adott településen uzsora-bűncselekmény, akkor az jelentősen előreviheti a felderítésnek a lehetőségét és a szankciónak a megállapíthatóságát, és többet lehet nyerni azzal, hogy több uzsorázó kerül a hatóságok látókörébe, és adott esetben bizonyítható is az ő elkövetésük, mint az az egy ember, aki felfedi ezt a tevékenységet, és az ő esetében a bíróság mérlegelheti, hogy erre tekintettel enyhítse a büntetését. Ez természetesen nem amnesztiát jelent, hiszen büntetést mindenképpen ki kell szabni a bírónak, de attól függően, hogy milyen mértékben segítette hozzá a hatóságokat, a bíróságot a cselekmény felfedéséhez, felderítéséhez, ehhez képest tudja mérlegelni, hogy mennyivel enyhíti az ő büntetését - egyébként ennek a bíróságban, a bíróságok körében egy jól kiforrott gyakorlata van.

A másik része a törvényjavaslatnak arra vonatkozik, hogy az ügyész közérdekű keresetet indíthat az uzsorás szerződések semmisségének megállapítása tekintetében. Ez szintén azt a zárt rendszert próbálja megbontani, ahol a félelemkeltés miatt a sértett nem tud, illetőleg az uzsorának az elszenvedője nem tud hivatkozni a semmisségre, a másik oldalról pedig nyilvánvaló, hogy az uzsorázónak ez nem áll érdekében. Itt a köz érdekében történő fellépést egyértelműsíti a törvényjavaslat azzal, hogy világosan kimondja, hogy uzsorás szerződések esetében az ügyésznek lehetősége van a közkereset indításra.

Kérem, hogy a bizottság általános vitára javasolja a törvényjavaslatot.

Kérdések, vélemények

ELNÖK: Köszönjük szépen a részletes tájékoztatót, és akkor megadom a szót képviselőtársaimnak. Kérdezem, ki kíván hozzászólni. *(Szűcs Erika: Nekem kérdésem lenne.)*
Szűcs Erika képviselő asszonyé a szó, tessék!

SZŰCS ERIKA (MSZP): Köszönöm szépen. Azt szeretném megkérdezni, ha ezt a dolgot rendszerszerűen nézzük: van az uzsorás, akit ebben, meg az összes eddigi kezdeményezéssel kioperálunk a rendszerből, a másik oldalon ki lép be a helyébe, ki fogja finanszírozni azokat a családokat, akik nehéz helyzetbe kerültek, és akiknek nincs jövedelme, bankban nem bankképesek, mi készül számukra? Köszönöm.

ELNÖK: Vágó Sebestyén képviselő úré a szó!

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Nekem három kérdésem lenne. Az első kérdésem az, hogy számomra, nem jogász számára, elég tág fogalom az, hogy rászorult helyzet jogi környezetben. Erre van-e olyan kimutatás esetleg, hogy a bíróságok ezt hogyan mérlegelik, esetleg statisztika, hogy hányszor állapították meg a rászorult helyzetet; és ugyanilyen fogalmi zavarom van a különösen aránytalan mértékűre, hogy erre van-e valami kimutatás, hogy ezt a két fogalmat hogyan alkalmazták a bírói gyakorlatban?

A harmadik kérdésem tulajdonképpen, ahogy ön is beszélt arról, hogy más lehetőségek is lennének az uzsorások ellen vagy az uzsora jelensége ellen, ezt nem tudom, esetleg csak felsorolásszerűen, hogy milyenek lehetnek ezek? Nekem lenne egy javaslatom, már tárgyalta is a parlament egyszer a tárgysorozatba-vételét a szociális kártyával kapcsolatos törvényjavaslatunknak, és akkor Lázár frakcióvezető úr azt mondta, hogy jónak tartják az ötletet, csak azért nem időszerű, mert a szociális törvény, illetve a szolgáltatási törvény készül összel. Azt most sehol nem látjuk még, hogy hol készül a szolgáltatási törvény, de ezt a törvényt kiegészíthetné, vagy inkább ez a törvény kiegészíthetné a szociális kártyával

kapcsolatos javaslatunkat, és így együtt lehetne véleményünk szerint hatékonyan fellépni az uzsora jelensége ellen. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm.

Baráth Zsolt képviselő úré a szó!

BARÁTH ZSOLT (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Tulajdonképpen akár a Jobbik nevében is üdvözölhetjük ezt a T/4128-as számú törvényjavaslatot, de rögtön az elején akár a saját véleményemet is elmondanám, hogy ez megint a kormány által előterjesztett sokadik látszatintézkedések egyikének tűnik, ha jól elolvassuk. Ugyanis kapcsolódnék Vágó Sebestyén képviselőtársamhoz, egyrészt a szociális kártyával kapcsolatos megjegyzését szeretném megerősíteni, hogy az uzsora elleni bűncselekmény - akár mondjuk prevenciója vagy megszüntetése érdekében - a szociális kártya elengedhetetlen akár párhuzamosan, akár külön ezzel.

2011. július 4-én, ha jól emlékszem, éppen én voltam az, aki Pintér Sándor belügyminiszterhez feltettem azt a kérdést, hogy kik követik el az uzsora-bűncselekményeket Magyarországon. Ennek kapcsán akár Jász-Nagykun-Szolnok megyében, ahonnan én jöttem, illetve az ország szinte egész területén, főleg Északkelet-Magyarországon, Ózd térségében, igen hatékony rendőri intézkedések kapcsán, mondhatnám azt, hogy talán 80-90 uzsora-bűncselekmény elkövetőt tartóztattak le a készenléti rendőrség vagy valamilyen kommandós egységek bevetése során, amit szintén üdvözlök. Csak eltelt már 14 hónap, úgyhogy ez az intézkedéssorozat nagyon időszerű volt; ennek megtetőzésekképpen Navracsics közigazgatási és igazságügyi miniszter betérjesztése kapcsán született ez a törvényjavaslat, tehát megint egyfajta fáziskésést lehet regisztrálni.

De még egyszer szeretném arra felhívni a kormány szakértőit, és a jelenlevő kormánypárti képviselők figyelmét, hogy ne feledkezzenek el a szociális kártyáról. Annyira időszerű a szociális kártya, hogy tudomásom szerint már 2007/'08 magasságában is szóba került ez többször, sőt ha jól tévedek, az akkori ellenzékben lévő Fidesz meg is szavazta ezt, csak erre valami oknál fogva az akkori kormánypárt elutasítása miatt nem került sor. Tehát mindenképpen be kell vezetni a szociális kártyát országos szinten, és le kell küzdeni azt a hátrányt, amit akkor mondott a kormány - március 17-e magasságában -, amikor tartottam is egy sajtótájékoztatót a szociális kártyával kapcsolatban, hogy nem időszerű. Nagyon időszerű a szociális kártya, és mindenképpen szeretném, ha ezt evidenciában tartaná a kormány. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük. Csizi Péter képviselő úré a szó!

CSIZI PÉTER (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr. Mélyen meglepett ellenzéki képviselőtársaim felszólalása, először is azért, mert az almát a körtével próbálják meg összehasonlítani, nem erről van szó. Tehát vannak, amiket önök is mondtak, szociális intézkedések, ahol be kell hozni új lehetőségeket, ahol meg kell vizsgálni azoknak a körét, ahol a szociális juttatásokat ki lehet bővíteni, és van az uzsora-ügy, ami büntetőjogi kategória.

Leginkább egyébként Szűcs Erika, a Gyurcsány és Bajnai kormány szociális miniszter asszonyának a hozzászólása döbbsentett meg, amikor azt kérdezi, hogy mi lép az uzsora helyébe. Akkor önök úgy gondolkodtak ezek szerint, hogy az uzsora az egy olyan szükséges rossz, ami legalább valami jövedelmet jelent az uzsora-hitelből élő embereknek. Nem, tisztelt képviselő asszony (*Szűcs Erika: Ön csak kérdezt, majd elmondom, hogy mi a válaszom.*), ez csak rontotta az amúgy is mélyszegénységben élőket. Tehát meglep, hogy önök egyáltalán nemhogy nem mentek ellen az uzsora-ügynek, az uzsora-kamatoknak, hanem most hallom, hogy még a szociális miniszter is úgy gondolkodott, hogy az egyfajta bevétel, és most azt

kérdezi a kormánytól, hogy az uzsora-hiteleknek a bevételét hogyan próbálja majd a kormány kompenzálni. Nem értem miniszter asszonynak egyáltalán a kérdését sem.

ELNÖK: Köszönöm. Kérdezem, ki kíván szólni.
Szűcs Erika képviselő asszonyé a szó!

SZŰCS ERIKA (MSZP): Egy törvény módosításáról van szó, azaz az uzsora-cselekmény minősített büntetőjogi kategóriává történő átalakítása korábban megtörtént, a gyakorlati tapasztalatok alapján most elhangzott, hogy hol kell ebbe a törvénybe belenyúlni. Csakhogy amikor ez a törvénymódosítás megszületett, akkor születtek még egyéb intézkedések is. Született az, hogy a szociális jövedelmekre lehet előleget felvenni, született egy olyan, hogy krízisalap és született egy 80 százalékban 8 órás közmunkaprogram. Magyarán, a mi felfogásunk akkor is az volt és most is az, hogyha az embereknek a minimális normális megélhetéshez nincs elegendő jövedelme, az egy objektív körülmény, amelyben az uzsora, bármilyen módon üldözzük, mindig meg fog jelenni, csak minél szigorúbb, annál keményebb feltételek között fog a család uzsorához jutni.

Én hallottam egy sajtóhírt, hogy ma több mint kétszáz esetben folyik már uzsorások elleni eljárás, de az azért nem hiszem, hogy köztudott, hogy az emberek nem szorulnak rá arra, hogy a pénzügyi nehézségeiknek a megoldását valamilyen módon keressék. Úgyhogy én azt gondolom, hogy mi nem azt mondtuk, hogy az uzsora egy természetes dolog, hanem azt mondtuk, hogy ha az embereknek nincs pénze és nem hitelképesek, mert olyanok, akkor kell alternatív lehetőségeket teremteni, mindenekelőtt munkajövedelmet. Ezért csináltuk a közmunkaprogramot, amiben tavaly önkormányzati szinten 134 ezer ember dolgozott, a közhasznú és a közmunka tanács által szervezett programokkal együtt pedig 184 ezer - ez a Nemzetgazdasági Minisztérium augusztusi adata -, és az emberek 80 százaléka 8 órában és minimálbérért, nem 48 ezer forintért, minimálbérért dolgozott. Tehát azt gondolom, hogy ez a legjobb orvosság az uzsora ellen, vagy ha ez nincs, akkor pedig különböző más típusú megoldásokkal, amiknek vannak nemzetközi tapasztalatai is, úgyhogy egy pillanatig nem mondtuk, hogy az uzsora kell, meg az uzsora jó, hanem azt mondtuk, hogy az uzsora mutat valamit, és itt kettéválik a véleményünk.

És a szociális számlával is foglalkoztunk, kormányhatározat volt arról egyébként – nem kártyával, számlával –, hogy 2010-re a bevezetését előkészítjük. Tehát kétfajta nehézség van: van, amikor egy család felelőtlenül használja fel a pénzét, ez egy dolog; és van, amikor nagyon felelősen gazdálkodik, és mégsem elég. A nagyon felelősen gondolkodik, mégsem elég című történetre súlyozunk akkor, amikor ilyen intézkedéseket komplexen képzelünk el, hogy uzsora helyett alternatíva - az uzsora pedig üldözendő, félreértés ne essék.

Tehát képviselőtársam, nem tudom, miről beszél, mert azt úgy látom elfelejtette, hogy krízisalap, szociális előleg, 8 órás közmunka versus büntetőeszközökkel üldözendő uzsora, ez volt a mi intézkedésrendszerünk, ezt lehet egyébként kifogásolni, csak nem úgy, ahogy a képviselő úr tette.

ELNÖK: Tamás Barnabás képviselő úré a szó!

TAMÁS BARNABÁS (Fidesz): Tisztelt Bizottság! Tehát vegyük ketté a két dolgot, tehát a szociális kártyát és az uzsora-kamat elleni törvényt. Én abból a városból jöttem, annak a városnak vagyok a polgármestere, ahonnan már két csoport le van tartóztatva, előzetesen van két uzsorás-csoport, ismerem a helyzetet, talán jobban, mint bárki.

A szociális kártyáról is lesz egy-két mondanivalóm, amit én nem vetnék el teljes mértékben, nálunk már működött. Elmondom, hogy miért nem, és miért vannak különböző aggályaim vele. Attól, hogy valaki jövedelemmel rendelkezik, és bármilyen jövedelmet

biztosítunk neki, az uzsorások még jelen lesznek, hiszen ők olyannak nem fognak adni, aki nem rendelkezik vagy szociális segéllyel vagy valamilyen jövedelemmel. Tehát hiába adunk itt 8 órás munkát bárkinek is, ha ezeket a csoportokat nem számoljuk fel, akkor ezek tovább fognak ténykedni, és akkor még több pénzt fognak elvenni azoktól az emberektől, akiknek van.

Tehát itt nem ez a megoldás, hogy most adunk. Az is megoldás, mert akkor az emberek dolgozhatnak, de az uzsorát úgy kell felszámolni, hogy azokat kell a színpadról leteremteni, akik vezényelni akarnak, és akik beszedik ezeket a pénzeket. Hál' istennek ebben a térségben, ahol én lakom, Putnok városában, elindult ez a dolog, jelen pillanatban visszaszorult, már két olyan családot fogtak meg a rendőrök nagyon szervezett és nagyon jó munkával. Hosszas volt az előkészítés azt is el kell mondanom, mert senki nem akart tanúskodni, és a jelenlegi bíróság, megmondom őszintén, abban a pillanatban kiengedi őket, ha nem visznek egy zsák bizonyítékot vagy tanút, hogy kérem, ezek mit csináltak.

Na most, itt visszatérnék a kártyára, amit nem elvetendőnek tartok én sem, de meg kell találni azt a módszert, amivel lehet majd alkalmazni, nem a kártyát. Nálunk ticket rendszer volt, ami majdnem ugyanaz volt, mint a kártya, sőt önkormányzati bolt volt rá létrehozva - na most, itt kereskedtek utána az áruval. Az a nagy igazság, hogy azt kell törvényben majd megtalálni, hogy aki ilyenekkel kereskedik, az elveszít mindenféle jogosultságot és ezeket kell biztosítani. Emlékezzünk a monoki polgármesterre, hogy zsákszámra nyomtatta, készítette a kártyákat, nem ért vele semmit, éppen azért nem, mert utána hozzákezdtek az áruval kereskedni. Ha azt meg tudjuk találni, hogy egy olyan kártyát gyártunk le, amelynek a tulajdonosa, ha kereskedik az általa beváltott áruval, az éppen olyan bűncselekmény lesz, mint aki kamatra, magas kamatra pénzt ad, akkor bízom abban, hogy be lehet ezt vezetni, és én támogatom, maximálisan egyetértek ezzel. De ezt találjuk meg törvényben, ezt támasszuk alá törvényben, mert hogyha ez nem így van, akkor semmit nem fogunk érni a kártyázással, ezt higgyük el, arra lesz jó, hogy makk-ultit játszassunk vele, ha ráfestjük a kellő figurákat.

A másik dolog, ami még nagyon fontos, ezek az uzsora-kamatok. Megmondom őszintén még a bankokra is kiterjesztem ezeket az uzsora-kamatokat, amelyeket most a magyar lakosság nyakába húztak. Nem biztos, hogy ebben a törvényben kell ezt, de valamilyen más pénzügyi szankciókat ellenük is kellene alkalmazni. Hiszen most már undorítóan tartom azt, hogy Magyarországról származott, vagy magyar gyökerekkel rendelkező nyugati állampolgárok a magyarokról miket állítanak, hogy az osztrák, tehát megéreztek az osztrákok azokat a pénzeket, amiket ők itt megspóroltak és mi pedig itt most nem akarjuk nekik visszafizetni. Nem uzsorának hívnám ezt, ezt már tízszeres uzsorának, amit mi visszafizettünk a magyar bankoknak, csak az uzsorához kapcsolódik ez is, ezt is lehet annak nevezni.

Bízom abban, hogy előbb-utóbb akár az ellenzék, akár a kormánypárt részéről ilyen óriási problémát csak egységesen lehet kezelni, és nagyon bízom abban, hogy támogatni fogják a törvényjavaslatot. Ez egy lépés ahhoz, hogy ezt felszámolhassuk és majd egy lépés lesz utána, hogy hogyan lehet kezelni azokat a dolgokat, ami a szociális ellátáshoz vezethet, mert azzal, hogy munkát adunk, azzal táptalajt is adunk egyben, mert csak azokat az embereket fogják megkönyékezni az uzsorások, akiknek pénze van, ő olyannak nem ad, akinek nincs jövedelme. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Vágó Sebestyén képviselő úré a szó!

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik): Köszönöm szépen a szót. Két dologra szeretnék reagálni. Az egyik az, csak előjáróban Szűcs Erika képviselőtársam hozzászólása kapcsán, de ha nem figyel (*Szűcs Erika: Figyelek.*) - most az jutott az eszembe, hogy szerintem ma Magyarországon nem tudnánk olyan témakört felsorolni, amihez Szűcs Erika

képviselőtársunk ne tudna úgy hozzászólni, hogy a végén az ő nagyszerű munkaprogramjukhoz jussunk el, mert folyamatosan ezt tapasztaljuk, de ezt csak így zárójelesen gondoltam az elején.

Az, hogy az alma a körtével, meg a különböző hasonlatok. Én is tudnék egy hasonlatot hozni, hogyha ecetes hagyma paradicsomsalátát akarunk csinálni, mert pont az illik a főételünkhöz, akkor, ha a hagymát vagy a paradicsomot kihagyjuk belőle, akkor nem éri el azt a hatást. És itt úgy láttam, hogy egy kis nézetkülönbség is van a két kormánypárti képviselő között, mert Tamás Barnabás képviselőtársam szerint ez összeegyeztethető. Egyébként csak azt tudom javasolni önnek, mint kormánypárti képviselőnek, hogy akkor ezt terjessze a frakciójában is, hogy a szociális kártyával kapcsolatos törvényünket vegyük tárgysorozatba az Országgyűlésben, és akkor módosító javaslatként be lehet rakni azt is, hogy az ellátás szüneteljen vagy záruljon le akkor, ha üzletelésen kapják az abban részesülőt, tehát akkor várjuk az ilyen javaslatokat.

Ami meg a bankokkal kapcsolatos felvetése volt, alátámasztom én is, meg szintén osztom is a véleményét, hogy a bankok ellen is kellene valami; azt tudom javasolni, hogy kormánypárti javaslatként lehet, hogy még az Országgyűlés elé is kerülhet, ha pedig mi, a mi frakciónk kidolgozza ezt a javaslatot, akkor kérem, hogy a kormánypárton belül ezt támogassa. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Varga László képviselő úré a szó!

DR. VARGA LÁSZLÓ (MSZP): Köszönöm a szót, igyekszem rövid lenni. Igazából máshogy közelíteném meg talán egy kicsit, mint ahogy eddig az elhangzott hozzászólások, én azt mondanám, hogy mi a probléma. Tehát a probléma alapvetően az, hogy nagyon nehéz szociális helyzetben levő emberek nem jönnek ki a havi bevételeikből, és rászorulnak olyan emberek segítségére, akik őket kizsákmányolják, bűncselekményt követnek el, és ezáltal a még egyébként szűkös forrásaiktól is megfosztanak embereket Magyarországon, szerintem ez az alap társadalmi probléma, és erre különböző válaszok vannak.

Az én egyik problémám ebben a helyzetben az, hogy az a kormányzati kommunikáció, hogy itt a kormányváltás óta foglalkoznak kizárólag ezzel a problémával, és csak azóta fognak meg ilyen cselekményeket elkövetőket, ez így önmagában nem igaz, a Btk.-ban van olyan tényállás, amely alkalmas volt ezeknek az embereknek a szankcionálására. Most is elhangzott a vitában, hogy egyébként a mai napig fognak meg uzsorásokat, ez egy általános jelenség, nyilván üldözendő, lehet ezt egyébként súlyosabban minősíteni, azt hiszem, ebben egyetértünk.

Más kérdés, hogy Szűcs Erikának abban mindenképpen igaza volt, és arra hívta fel a figyelmet, hogy ha önmagában azzal megelégszünk, hogy súlyosabban minősül ez a cselekmény a Btk.-ban, akkor vélhetően nehezebb feltételek között jutnak ilyen forráshoz azok, akiknek erre objektív okokból szükségük van. Mire gondolok? Tehát keményebb fizikai erőszakkal való sakkban tartást kapnak, ugyanis Tamás Barnabás is mondta, hogy nem mernek tanúskodni ügyekben az emberek. Ha most emeljük önmagában a Btk. büntetési tételét, ez azért nem lesz szerintem elég, mert még keményebben sakkban fogják őket tartani azért, hogy még úgy ne mondják el, hogy mi történt ebben a situációban.

Tehát én azt mondanám, hogy értem ezt a szándékot, még akár találni is lehet benne a megoldás irányába mutató momentumokat, és ebben van vitánk, hogy a társadalompolitika, amit folytatnak, az ugyanakkor nem talál megoldást a másik oldalon levő emberek problémáira. Tehát kevesebb bevétele van az egyébként is korábban is nehezebb sorban levő embereknek; láttuk, hogy szociális támogatások befagyasztása történik, a közmunkaprogram átalakítása történt meg; volt egy javaslatunk például, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű területeken 8 órában lehessen foglalkoztatni embereket, például ez egy érdekes dolog lenne

ezzel párhuzamosan megcsinálni akkor. Mert egyébként, amit Tamás Barnabás képviselőtársam elmondott, abban is voltak gyakorlati tapasztalatok, meg továbbgondolva bizonyos ügyeket, még akár olyanokat is, amiknek a későbbiekben elgondolkodtató lenne a bevezetése.

Az a bajunk, ezt értsék meg, de ez egy filozófiai kérdés, hogy a társadalmi probléma nem az uzsorakölcsön, az már a tünet, szerintem, tehát mi vezet az uzsorakölcsönhöz, és hogy lehet felszámolni ezt a problémát. De azt hiszem, hogy a büntetési tétel szigorítása önmagában az egy lépés, ami még rosszul is elsülhet, ha nem rakjuk mellé azokat az egyéb intézkedéseket, ami a társadalmi probléma felszámolása irányába megy. És szerintem, ha így gondolkodnánk, és nem ilyen nagyon elpolitizálnánk egymás között ezt a kérdést, hanem szakmaivá tennénk, az előrevinné az ügyet; tehát erről próbáljunk inkább beszélgetni még akkor is, ha gondolom, egy Btk. tényállás módosítása miatt jöttek ide az előterjesztők, sorolhatnám, de azért mégiscsak egy társadalmi jelenség, amire választ kéne adnunk. Köszönöm.

ELNÖK: Baráth Zsolt képviselő úré a szó!

BARÁTH ZSOLT (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Tulajdonképpen csak annyival szeretném kiegészíteni, és nem akarok egyáltalán személyeskedni, hogy kinek honnan vannak a tapasztalatai, a körte-alma hasonlatra, vagy Tamás Barnabás képviselőtársam, Putnok polgármestere úr megjegyzésére visszatérni; én a nyarat arra használtam fel, a parlamenti szünetet, hogy bejártam körülbelül fél Szolnok megyét. A tiszabői polgármesterrel azért nem tudtam beszélni, mert le volt tartóztatva, nem uzsora-bűncselekmény kapcsán, hanem szocpolos ügyben, ez kétségtelen. Beszéltem azonban a fegyverneki polgármesterrel, a kültelki polgármesterrel, beszéltem Jászberény Nesziürben cigány emberekkel és még sorolhatnám, és ezek a tapasztalatok erősítettek meg abban a korábban szerzett ismereteimben, amik egyértelműen kimondatták itt velem az előbb, hogy a szociális kártya az uzsora-bűncselekmények egyfajta prevenciója lehetne, abban a formában, amit említett Tamás Barnabás mindenképpen kiegészítendő, amivel teljesen egyetérték. Viszont hogy hogyan lehet ezt kétlábasan kezelni, erre hívtam fel az előbb a figyelmet, hogy nem szabad az egyiket a másiktól elkülöníteni; jogilag, törvényileg persze el lehet, de az érzékelhető, teljesen alátámasztandó - az uzsora-bűncselekményt elszenvedett emberek elmondják -, hogy a kettőt nem lehet elválasztani egymástól, persze külön síkon kell futtatni, de párhuzamosan.

Volt egy ilyen nyári információ, hogy az Egyesült Államokban már ezt a szociális kártyát – mi is elmondtuk ezt – bevezették, nem szeretnék itt szociális demagóg lenni, de ezeket a tapasztalatokat meg kell keresni, hogy kinek hogy sikerült: hogy sikerült Putnokon, hogy sikerült más magyar településeken és mindenképpen ezt kell szorgalmazni.

ELNÖK: Köszönöm. Szűcs Erika képviselő asszonyé a szó!

SZŰCS ERIKA (MSZP): Köszönöm szépen. Én azt gondolom, hogy akkor fogunk helyesen eljárni, ha nagyon világosan kettéválasztjuk a családokat abból a szempontból, hogy vannak családok, amelyek nagyon felelősen gazdálkodnak, de kevés a pénzük különböző oknál fogva, és van olyan, aki felelőtlenül. Itt úgy érzem, hogy folyamatosan a megszólalásokat, és a véleményeket az az attitűd befolyásolja nagyobb mértékben, hogy a családnak azért nincs pénze, mert „eljátékgépezi”, megissza, meg elfelelőtlenkedi, mert megkapja a szociális segílyt, elmegy bevásárol, és aztán egész hónapra már nem marad semmi. Azt gondolom, hogy a két ügyet azért célszerű különválasztani, mert ha megtesszük, akkor legalábbis az ellenzéki oldalon az ilyen helyzetbe került családok számára átmeneti

pénzügyi segítség nyújtásában eléggé egyet tudunk érteni, és abban is, hogy jelenleg ennek nincs igazán kialakult rendszere, tehát hogy ezt mégiscsak meg kellene fogalmazni.

A másik ügy, amely a pénzzel gazdálkodni nem tudó, és ebben is van különböző: mert van, aki azért nem tud, mert nem is érdekli, van, aki azért, mert sose tanulta, sose látta. Mondjuk, hogy három generáció nőtt már fel, vagy a harmadik generáció nő most bele a családalapításba, aki nem látta a szüleit dolgozni, és aki nem látta a szüleit dolgozni, az nem látta a pénzt beosztani, megszámlolni, tehát semmi ilyen dolgot nem tanult meg, de én ezzel most nem foglalkoznék, az megint továbbmegy. Azt gondolom, hogy a szociális számla és kártya problematikája, szerintem ez a két dolog összekapcsolható, mert a Kincstárban vezetett szociális számla, amin a család számára juttatott összes szociális jövedelem rajta van, és amiből le lehet különíteni a természetben kifizetendőket, amiben szintén egyetértünk, hiszen ebben is elindultunk. Akármennyire is fáj, nem azt akarom mondani, hogy fényezni magunkat, hanem azt szeretném, hogy nincs közöttünk fal, tehát ha a mindennapi társadalmi tapasztalatainkat összerakjuk, akkor szerintem értelmes és jó megoldásokat tudunk közösen kialakítani, nem kell egymásra löni, mert nincs miért.

Tehát a természetbeni támogatás ügyében is a korábbi álláspontunk megváltozott és kormányon is már elindultunk ebbe az irányba, tehát a szociális kártya, a természetben történő kifizetések, és egyebek nagyon szépen rendszerré összehozható dolog lenne. Én azt indítványoznám, hogy a bizottság egy országgyűlési határozat-tervezetet készítsen, amiben azt mondja, hogy támogatja az uzsorásokkal szemben történő határozott fellépést, de szeretné, ha a komplex megoldásához kapcsolódó további intézkedések is megszületnének, hiszen a krízisalap, a szociális juttatás és a 8 órás közmunka azért mégiscsak erősen háttérbe szorult, illetve meg van szüntetve. Tehát azt mondom, hogy az alternatíva azok számára, akik képesek gazdálkodni, ha van pénzüik, és felelősen bánnak a pénzzel, jelen pillanatban egyáltalán nem áll rendelkezésre; míg a másik oldalon a felelőtlen gazdálkodásnak a visszaszorítása, illetve ezeknek a családoknak a felelős gazdálkodásra történő motiválása és megtanítása nincs meg, tehát annak nincs eszköztárája. Tehát én azt szeretném, ha mi ebben az irányban tennénk lépéseket, és elsősorban nem egy-egy intézkedést, hanem a probléma egészének a megoldását tűznénk ki célul legalább a ciklus végére. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Baráth Zsolt képviselő úr a szó!

BARÁTH ZSOLT (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Még annyit szeretnék hozzátenni, azt hiszem, azzal kezdtem, hogy üdvözljük ezt a törvényjavaslatot, a Jobbik is, és a nemzeti együttműködés jegyében természetesen semmi nem rettent el bennünket attól, hogy támogassuk a vitára bocsátást. Azon kívül a kormány szakértőihez szeretnék két konkrét kérdést feltenni a törvényjavaslattal kapcsolatban. A 4-es pontban az van írva, hogy korlátlanul enyhíthető annak a büntetése, nyugtasson meg engem, hogy itt azért nem arról van szó, hogy a katasztrofális helyzetekben, amikor hallunk olyanokat a médiából is akár, hogy úgy próbálnak beszélni uzsora-pénzeket uzsorások, hogy biztosítási csalásra készítetik azokat a károsultakat, elszenvetőket, akiknek mondjuk levágatják az egyik ujját, hogy ezáltal biztosítási pénzhez jusson. Az ilyen uzsorások esetében - és tudom, hogy bírói hatáskörbe van ez utalva, itt a 4-es pont - ez nem azt jelenti, hogy akkor megússza?

A másik pedig, ami a 36/A. pontnak a (b) része az ügyészi hatáskörben hogyan gondolják ezt az uzsorás-szerződés esetén, hogyan lehet felderíteni uzsorás-szerződéseket, itt szóbeli vagy írásbeli szerződésre gondolnak. Köszönöm. *(Talabér Márta megérkezett.)*

ELNÖK: Köszönöm. Amennyiben nincs további hozzászólás, akkor az államtitkár úrnak megadom a válaszlehetőséget.

Államtitkár úr a szó!

Dr. Gáva Krisztián helyettes államtitkár (KIM) válaszadása

DR. GÁVA KRISZTIÁN helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Jegyzeteltem az utolsó kérdést. Anélkül, hogy én nyilvánvalóan politikai vitába nem kívánok belemenni, azért a miniszter asszonynak a kérdésére – bár nem szorosan az én szakterületemhez tartozik – annyiban válaszolnék, hogy nyilvánvalóan van egy olyan iránya a kormány politikájának, ami a szociális ellátásból, a közmunkából, a közmunkából pedig a munkaerőpiacra, a piaci munkába való elmozdulást célozza. Ezt célozza a szociális ellátórendszernek az átalakítása, ezt célozza a közmunkaprogram, ami egyébként már beindult. Tehát nincs ilyen, hogy megszűnt volna a közmunkaprogram, sőt kifejezetten komoly erőfeszítéseket tesz a kormány annak érdekében, hogy minél több embert tudjon bevonni ebbe, és a közmunkaprogramban is olyan kereteket alakít ki a kormány, hogy onnan pedig az embereket a nyilvános munkaerőpiacra ösztönözze. Tehát ez lenne az alternatíva, ami mondjuk megfelelő anyagiakhoz tudja juttatni azokat az embereket, akiket adott esetben most a munkanélküliség folytán az uzsorára kényszeríti.

A képviselő úrnak a rászorult helyzet, illetve az aránytalan mérték kapcsán elmondanám, hogy magának a tényállásnak három olyan eleme van, amely nem jogszabályban meghatározott kifejezett fogalmat takar, hanem a bírói gyakorlat az, amely kidolgozza ennek a részleteit. Ez a rászorult helyzet, az aránytalan mértékű ellenszolgáltatás, illetve még ide sorolnám a súlyos nélkülözést is. A rászorult helyzet, illetőleg az aránytalan mértékű ellenszolgáltatás a Btk.-nak az uzsorára vonatkozó szabályai között is szerepel. A különösen aránytalan mértéket, általában nem lehet kifejezett mértéket meghatározni, de általában bírótól függően olyan 60-40 százalék; tehát amikor egy 60-40-es aránytalanság vagy eltérés van a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás között, akkor már megállapítja az uzsorát, ugyanez nyilván vonatkozik a büntető tényállásra és a büntetőbíró is ezt alkalmazza.

A rászorult helyzet azt jelenti, amikor egyszerűen nem tud máshonnan hozzájutni a kölcsönhöz az illető, tehát adott esetben nem hitelképes és olyan helyzetben van, ahol muszáj neki megszerezni ezt a pénzt. Itt a büntető tényállást kiegészíti ezzel a súlyos nélkülözéssel, ami szintén egy egyedi mérlegelés körébe tartozik. Itt a bíróság a létfenntartáshoz szükséges minimális feltételeket szokta megvizsgálni, és amennyiben ezek nincsenek meg, a kormány nyilvánvalóan igazoltnak látja a rászorult helyzetet; hogyha pedig ennek következtében, az uzsora következtében, ha teljesíti, akkor bekövetkezik a súlyos nélkülözés, akkor állapítja meg a tényállásnak a bekövetkeztét, tehát ennek egyébként van egy kialakult bírói gyakorlata.

A szociális kártya, illetve az egyéb intézkedések kapcsán nyilvánvaló, hogy az uzsorával való, az uzsorával szembeni hatékonyabb fellépés nem csak a jogalkotást szolgálja, hanem a meglévő jogszabályoknak a fokozottabb vagy körültekintőbb alkalmazása, és itt a rendőrség - esetünkben kifejezetten az utóbbi időben elszaporodó uzsora-bűncselekmények kapcsán akciócsoportok alakultak - egy fokozottabb fellépést tűzött ki, tehát egyrészt ennek a jogalkalmazásnak, az üldözés hatékonyságának a növelésével lehet eredményeket elérni.

Ahogy problémaként itt is elhangzott, hogy hogyan sikerül felderíteni ezeket az eseményeket, ide tartozhat a tanúvédelemnek a fokozottabb alkalmazása ennek a lehetőségének a keresése a rendőrség, illetve az ügyészség számára. Illetve nem titok az sem, hogy a kormány valóban vizsgálja a szociális kártya bevezethetőségének a lehetőségét akár szociális számlával kombinálva is, de e tekintetben még folynak a vizsgálatok, hogy hogyan, milyen formában lehet ezt megvalósítani, illetve, hogy ennek milyen kijátszási lehetőségei vannak, milyen ezzel kapcsolatos kifogások merülhetnek fel a gyakorlati végrehajtás szempontjából. Tehát e tekintetben azt tudom nyilatkozni, hogy a kormány valóban vizsgálja a szociális kártya bevezethetőségének a lehetőségét és annak a formáját.

Tamás Barnabás képviselő úrnak arra a felvetésére, hogy ne csak az uzsorázók, hanem a bankok által kifejezetten magas mértékben megállapított kamatokat is szankcionálja valahogy a jogalkotó. Erre vonatkozóan a 30 százalékos THM maximumra irányuló korlátozó

rendelkezés már az Országgyűlés előtt van, ami ezt tartalmazza, ha jól tudom; még nem vagyok benne biztos, hogy benyújtotta-e már a kormány, de e tekintetben egy határozott kormányzati álláspont van, hogy a THM-eket 30 százalékban kellene maximálni.

Arra vonatkozóan, hogy az ügyésznek a közkereseti lehetősége: ez akár szóbeli vagy írásbeli szerződések esetén lehetséges elvileg, nyilvánvaló, hogy az írásbeliség fokozottabb ellenőrzést tesz lehetővé, de elvileg nincsen kizárva az a lehetőség sem, hogy szóbeli megállapodás alapján. Ez természetesen azokra az esetekre lehet indokolt, amikor még a bűncselekmény a büntető tényállás nem valósul meg, még nem éri el azt a szintet, ami a súlyos nélkülözésbe taszítaná a sértettet, az érintettet, aki felveszi az uzsorakölcsönt, tehát az ügyészi fellépésnek az ilyen lehetősége az az ezt el nem érő szintű, tehát a Btk. szerint azonban uzsorának minősülő esetekben lehetséges, illetve akkor hatékony.

ELNÖK: Köszönjük. Vágó Sebestyén képviselő úré a szó!

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik): Köszönöm szépen. Valamilyen részben örülök is a válaszának, és ha ez így jól működik, akkor rendben van.

Egy másik felvetésével kapcsolatban, ami az uzsorázókkal kapcsolatban felmerült, az ügyészségeknek kellene a tanúvédelmet erősebben biztosítani. Ezt mondjuk, intézményesített formában úgy tudja az ember elképzelni, hogy lennének ilyen védett tanúi szállók, mint ahogy elvileg most a krízisszállók is működnek. De, ahogy látjuk, normálisan kiépített intézményi hálózat és férőhelyek nélkül ez is nehezen fog működni, mint ahogy a családon belüli erőszak esetében a krízisszállók működnek, úgyhogy végül is, ha az ügyészség csinálja, talán hatékonyabb és kiépítettebb munkára lehet számítani; de más formában én a tanúvédelmet Magyarországon nem igazán tudom elképzelni, azt a klasszikus értelemben vett tanúvédelmet. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. Kíván-e még valaki hozzászólni?
Államtitkár úr, kíván hozzászólni?

DR. GÁVA KRISZTIÁN helyettes államtitkár (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium): Még röviden, és kitérve, az előbb elfelejtettem a képviselő úrnak arra a kérdésére válaszolni, ami a korlátlan enyhítésre vonatkozott. Itt a korlátlan enyhítés – még egyszer hangsúlyozom – nem amnesztiát jelent, tehát mindenféleképpen kell büntetést kiszabni, és erre vonatkozóan kialakult bírói gyakorlat van, hogy mikor mennyit lehet lemenni, tehát mennyit lehet engedni. Olyan esetben természetesen, amit ön említett, az már olyan mértékű, hogy általában ott a büntetési „nem”-ből nem engednek, tehát ha főszabályként letöltendő szabadságvesztésre kellene ítélni, akkor maximum annak a mértékét veszik lejjebb, de más büntetésre már nem valószínű, hogy áttérne ebben az esetben a bíró.

A tanúvédelem. A tanúvédelemnek igen ez a klasszikus esete, általában az emberek erre gondolnak, de nemcsak ilyen lehetőségei vannak, hanem a tanú adatainak teljes mértékben a titkosan kezelésével, a személyi kilétének az eltitkolásával, és lehetőség van esetleg arra, hogy az adott környezetéből kiemelés nélkül a büntetőeljárásban az ő tanúvallomása felhasználható legyen.

ELNÖK: Köszönöm. Amennyiben nincs további hozzászólás, akkor azonnal szavazás következik, csak előtte a helyettesítéseket ismertetem.

Tapolczai Gergely képviselő úr Bábiné Szottfried Gabriella képviselő asszonyt helyettesíti; Kapus Krisztián képviselő úr Iván László professzor urat; Lakatosné Sira Magdolna Székyné dr. Sztrémi Melinda képviselő asszonyt helyettesíti; Csizi Péter Vas Imre

képviselő urat helyettesíti; Stágel Bence képviselő úr Bús Balázs képviselő urat helyettesíti és Szűcs Erika képviselő asszony dr. Szanyi Tibor képviselő urat helyettesíti.

Határozathozatal

Aki a T/4128. számú törvényjavaslatot általános vitára alkalmasnak tartja, az kérem, kézfelemeléssel jelezze! *(Szavazás.)* Úgy látom, hogy egyhangú igen. De megkérdezem, hogy volt-e ellenszavazat vagy tartózkodás. *(Nincs jelzés.)* Nem volt. Tehát a bizottság egyhangúlag támogatta a törvényjavaslat általános vitáját.

Javaslom, hogy a bizottságunk állítson előadót a vitához. Mivel kisebbségi szavazás nem volt, ezért csak többségi előadót tudunk állítani. Kérdezem, hogy ki legyen az? *(Csizi Péter: Tamás Barnabás.)* Rendben, akkor Tamás Barnabás képviselő úr lesz a bizottság előadója. Köszönöm.

Egyebek

Kérdezem, hogy az egyebekben kíván-e valaki bármit is felvetni vagy közölni a bizottsággal. *(Nincs jelzés.)* Amennyiben nem, akkor köszönöm szépen a részvételt és további jó munkát kívánok.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 25 perc)

Sneider Tamás
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Turkovics Istvánné